

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ННІ неперервної освіти і туризму
Іван ГРИЦЕНКО
2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри психології
Протокол № 10 від «30» травня 2024 р.

Завідувач кафедри
Ірина МАРТИНЮК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Туризм»
Ірина КУДІНОВА

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РИТОРИКА ТА ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ**

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 242 Туризм

Освітня програма «Туризм»

ННІ неперервної освіти і туризму

Розробник: доцент кафедри психології, кандидат педагогічних наук, доцент
Людмила ОМЕЛЬЧЕНКО

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни риторика та психологія спілкування

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, ступінь вищої освіти		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	242 «Туризм»	
Освітня програма	«Туризм»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)		
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	3	1
Семестр	5	2
Лекційні заняття	30 год	10 год
Практичні, семінарські заняття	30 год	10 год
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	90 год	130 год
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4 год	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета курсу: формування знань студентів про психологічні особливості спілкування та міжособистісної взаємодії, розвиток навичок ефективного спілкування як професійної якості, необхідної для практичної діяльності майбутніх фахівців сфери туризму.

Завдання курсу полягає в розкритті психологічних особливостей та закономірностей спілкування як складного психологічного явища, що постає в результаті взаємодії людей; розвитку комунікативної компетентності майбутніх фахівців, зокрема їхніх умінь ефективного спілкування, розуміння станів і намірів людей за їхніми вербальними та невербальними повідомленнями, аналізу конкретних ситуацій спілкування; мотивації студентів до самоаналізу, професійного самовдосконалення.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів риторики та психології спілкування.

загальні компетентності (ЗК):

К 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

К 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

К 07. Здатність працювати в міжнародному контекст.

К 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

К 12. Навички міжособистісної взаємодії.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

К 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

К 27. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

К 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

ПР15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

ПР 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
повного терміну денної форми навчання**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	Тижн і	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
			л	п	л і а н б д	ср	Л		п	ла б	ін д	ср		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Риторика														
Тема 1. Риторика як наука і мистецтво	1	8	2	2			7	12	2					10
Тема 2. Становлення та розвиток красномовства	2	8	2	2			6	10						10
Тема 3. Інвенція	3	9	2	2			7	10	2					8
Тема 4. Диспозиція	4	9	2	2			7	10		2				8
Тема 5. Елокуція	5	8	2	2			6	11		2				9
Тема 6. Меморія	6	8	2	2			6	10						10
Тема 7. Акція	7	8	2	2			6	10						10
Разом за модулем 1		73	14	14			45	73	4	4				65
Змістовий модуль 2. Психологія взаємодії														
Тема 8. Спілкування як феномен психології	8	8	2	2			6	13	2					11
Тема 9. Комунікація. Контекст комунікації	9	8	2	2			7	13	2					11
Тема 10. Засоби спілкування	10	8	2	2			6	13		2				11
Тема 11. Чинники ефективного спілкування	11	8	2	2			6	13		2				11
Тема 12-13. Форми впливу на партнера спілкування	12-13	14	4	4			7	9		2				7
Тема 14. Міжособистісна взаємодія	14	8	2	2			6	7						7
Тема 15. Соціальна перцепція	15	8	2	2			7	9	2					7
Разом за модулем 2		77	16	16			45	77	6	6				65
Усього годин		150	30	30			90	150	10	10				130

3. Теми практичних занять

П №	Назва теми	Кількість годин
1	Тренування вміння виразного виголошення промови	2
2	Аналіз концепції промови	2
3	Розвиток уміння формувати концепцію промови	2
4	Розвиток уміння запам'ятовувати промову	2
5	Формування тіла промови	2
6	Виголошення промови	2
7	Розвиток уміння аналізу комунікативного акту	2
8	Розвиток умінь створення та інтерпретації вербальних та невербальних повідомлень	2
9	Розвиток уміння активного слухання	2
10	Аналіз форм впливу на співрозмовника	2
11	Протидія маніпулятивному впливу	2
12	Властивості особистості, що впливають на ефективність спілкування	2
13	Аналіз структури міжособистісної взаємодії	2
14	Аналіз ефектів міжособистісного сприймання	2
15	Психологічні особливості професійного спілкування працівника сфери обслуговування	2
Усього		30

4. Теми самостійної роботи

П №	Назва теми	Кількість годин
1	Історія риторики	6
2	Аналіз концепцій промов провідних світових упливовців	6
3	Створення плану-конспекту власної промови	6
4	Створення тіла переконувальної промови	6
5	Значення гумору в контексті промови	6
6	Засоби урізноманітнення промови	6
7	Значення спілкування в психічному розвитку особистості	6
8	Комунікативні бар'єри та шляхи їх подолання	6
9	Техніка «Я-повідомлення»	6
10	Прийоми ефективної протидії маніпулятивному впливу	6
11	Розвиток емпатійності фахівця сфери туризму	6
12	Передкомунікаційне орієнтування	6
13	Соціальна перцепція	6
14	Феномени соціальної перцепції	6

15	Особливості бесіди як цілеспрямованого діалогу	6
Усього		90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- залік;
- модульні тести;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань).

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни **R**_{дис} (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до

рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{АТ}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=801>

- Омельченко Л.М. Психологія спілкування: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2020. 156 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Волошенко М.О., Азаркіна О.В. Психологія спілкування: Навч. посібник. Київ: Олді Плюс, 2021. 280 с.
2. Кацавець Н.А. Риторика і психологія. Київ: Алерта, 2024. 234 с.
3. Онуфрієнко Г. Риторика. Київ: ЦУЛ, 2019. 625 с.
4. Овчиннікова А.П. Риторика як суспільно-культурне явище. Запоріжжя: Гельветика, 2020. 176 с.
5. Омельченко Л.М. Психологія спілкування. Київ: Ліра-К, 2020. 156 с.
6. Шинкарук В.Д., Теслюк В.М. Основи риторики: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 320 с.

Допоміжні

1. Піз А., Піз Б. Мова рухів тіла. Розширене видання. Київ: КМ-БУКС. 2021. 416 с.
2. Роудз М. Як розмовляти з ким-завгодно. Київ: Сварог, 2021. 160 с.
3. Чалдині Р. Психологія впливу-2. Харків: Клуб сімейного дозвілля. 2021. 400 с.
4. Covey C., Manson D. (2019) Communication Psychology. Paperback. 253 p.
5. Ekman, P. (2023). Emotions revealed: Recognizing faces and feelings to improve communication and emotional life. 320 p.
6. Myers D. G. (2019). Social Psychology. McGraw-Hill. 656 p.
7. Verderber R., Verderber K. (2020). Communicate! Wadsworth. 494 p.
8. Covey C., Manson D. (2019) Communication Psychology. Paperback. 253 p.

Інформаційні ресурси

1. Демонстраційна лекція Пола Екмана URL: https://www.youtube.com/watch?v=axgAMNf4e_k (дата звернення 30.05.2024).
2. Коновалова Олена. Дикція. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Yg7mZ5Ka2Mk> (дата звернення 05.05.2024).
3. Опитувальник міжособистісних стосунків ОМО/FIRO URL: <https://psytests.org/interpersonal/omofiro.html> (дата звернення 01.05.2024)
4. Піз Аллан і Барбара. Мова стосунків (Чоловік та жінка) URL: <http://psy.piter.com/library/?tp=2&rd=5&l=257> (дата звернення 01.05.2024).
5. Стюарт Й., Джойнс В. Життєвий сценарій. Бібліотека PSYLIB URL:

<http://psylib.org.ua/books/stewj01/index.htm> (дата звернення 01.05.2024).

6. The Oxford Handbook of Rhetorical Studies. URL:
<https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199731596.001.0001/oxfordhb-9780199731596> (дата звернення 15.05.2024).